

1888-02-06

AFSENDER

Johan Rohde

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Generel kommentar:

På det omtalte møde 6. februar blev det vedtaget, at der på den danske kunstaftdeling primært kunne optages værker, der var udført efter den skandinaviske udstilling i 1883. Alle værker der sendtes ind til den danske kunstaftdeling var underkastet censur, og censuren var ordnet pr. sektion (maleri, skulptur, arkitektur). Som suppleanter til censurkomitéen skulle vælges 5 arkitekter, 3 billedhuggere og 4 malere. Ifølge udstillingsberetningen blev Carl Bloch, Joakim Skovgaard, Frants Henningsen og Godfred Christensen valgt ind 13. marts 1888 som suppleanter for censorerne af malerisektionen, som diskuteres her. Se evt. Rasmus Christiansens brev af 7. april 1888 for hans redegørelse for valget af komitémedlemmer.

Afsendersted:

København

Omtalte personer:

Vilhelm Bissen

Christian Blache

Carl Carlsen

Godfred Christensen

Rasmus Christiansen

Sofie Holten

August Jerndorff

Viggo Johansen

Carl Locher

Peder Mørk Mønsted

Julius Paulsen

Joakim Skovgaard

Agnes Slott-Møller

Harald Slott-Møller

Carl Thomsen

Franz von Lenbach

Christian Zacho

Carl Frederik Aagaard

DOKUMENTINDHOLD

Johan Rohde omtaler valget af suppleanter til udstillingskomitéen ved Den nordiske Industri- Landbrugs- og Kunstudstilling i 1888. Brevet omtaler en række konkurrerende grupperinger i kunstmiljøet i forbindelse med organiseringen af den danske afdeling på udstillingen. Rohde er utilfreds med første nummer af Kunstbladet (udgivet januar 1888). Han er desuden nedslået over kvaliteten af de malerier han arbejder på, og utilfreds med Rasmus Christiansen, som hverken er kritisk nok overfor sine egne eller sine venners arbejder.

TRANSSKRIFTION

Nyhavn 22.3 d. 6/2 88.

Kjære Ven! Som jeg sætter disse Ord paa Papiret er Slaget¹ alt i fuld Gang, og vore Tropper i Ilden — jeg sidder i min ensomme Hule og grubler over deres mulige Skjæbne; thi det er den interessanteste Styrkeprøve, der paa lange Tider har været holdt.

Et almindeligt Kunstnermøde — "dansk" — hvilke Minder maa det ikke vække hos Dem, som sidder dernede i Disciplinens og Punktighedens Hjem.² — Naa dennegang synes — eller jeg fristes til at sige syntes — det dog, som der skulde komme lidt mere Gang i Sagerne (imellem os sagt takket være Klikken,³ hvis Magt er frygtelig !). Kort og godt for at sætte Dem midt ind i Vrøvlet, som De dog, naar alt kommer til alt alligevel interesserer Dem en Smule for: Det gjælder om at vælge 4 Supleanter til den "nordiske" Udstillings Komité. (De véd den selvlavede). Ja det er det hele, vi er nu ikke forvænte.

Klikken har opstillet :

Jul Paulsen, Carl Locher, Viggo Johansen, Gotfr. Christensen. og agiteret svært (efter danske Forhold) samtidig med at de gamle (Aagaard o.s.v.) i Stilhed har arbejdet for den anden Liste.

Desværre faar vi nu i sidste Øjeblik Underrretning om, at Partiet Jerndorph – Skovgaard har opstillet en egen Liste :

Jul Paulsen, Joachim Skovgaard, Zacho, Carl Thomsen

[2]

men er villig til et Kompromis, blandt andet gaaende ud paa at optage Johansen paa deres Liste, naar vi vilde op-

tage Skovgaard paa vor.

Havde de blot været lidt før paa Pletten, var der end ingen Fare, vi kunde nok være kommen overens, og da der vælges af alle Udstillere, var der jo godt Haab, men de ved vore Malere har ikke stærke Hjærner, og vi frygte meget for Konfusion, hvis der i Aften skal gøres en Frontforandring; - men lad os haabe det bedste og bede for Sejren.

Foruden den almindelige Interesse har Valget iaar nu en særlig, vi omgaas nemlig med vilde Planer om, hvis vi faar vore Kandidater ind[,] at lave en lille Revolution i det hidtidige Udstillings arrangement; idet vi agter at forlange kollektive Udstillinger, eller hvad jeg nu skal kalde det, i hvert Fald for vort eget Vedkommende, saaledes at hele den unge eller yngste Skole (fra Jul Paulsen og ned- efter) udstiller samlet i ét fælles Lokale samtidigt med, at man selv vilde sørge for at faa Retningen tilfreds- stillende repræsenteret. Efter hvad vi har hørt skal Kyhneserne⁴ være stemt for noget lignende; og en saa lidet revolutionær Mand som Chr Blache fandt Forslaget fortræffeligt, da Christiansen forleden Dag fortalte ham det.

— Saa der er dog maaske lidt Haab. —

Det er imidlertid et Forslag, der er meget mere gennem- gribende end det ved første Øjekast ser ud til, og De vil da ogsaa let kunne tænke Dem, hvilke rædselsfulde Spek- takler det naturligvis vil medføre, naar Tidspunktet kommer,

[3]

da det skal afgøres, hvem der faar Lov at være med og hvem ikke; men gid det kunde gaa igjennem; vi trænger til Riv- ninger af en alvorligere Art end hidtil, og vi trænger til at faa visse Ting slaaet fast engang for alle. —

I Haab om at Anstrængelserne krones med Held, agter Klikken saa at indvi sig til Fasteugen og dens Kampe ved forinden in pleno at overvære 18 November Karneval — og det er vort Haab, hvis ellers alt gaar vel, at modtage Absolution fra Paven i Berlin,⁵ fordi vi har betraadt dis- se fæle Haller (hvor Mønsted og Carl Carlsen er Festarran[...])

—Ja ellers er jo Kunstbladet det mærkeligste herhjemme, men det ved De vel bedre Besked med end jeg, og om dets hidtidige Historie ere vi formodentlig enige. Jeg var ved det første Nummers Modtagelse gal paa Dem og vilde have skre-

vet Dem til i den Anledning; Deres lille interessante Opsats om Lenbach⁶ gav Dem imidlertid Absolution, og nu er jeg egentlig meget fornøjet med, at det gik, som det gik, thi jeg tror ikke, der var kommen saa megen Fart i Redaktionen, hvis ikke Startningen havde været saa uheldig.

—Hvad mig selv angaar, ja saa er det kun sløjt, kjære Ven.

“Tornøe” sagde en gammel Bekjendt til mig forleden, da han havde set et af mine Arbejder —: Er De af imellem dem, der paa Grund af min Hemmelighedsfuldhed venter Overraskelser, saa bliver det i hvert Fald næppe af de glædelige; det er ligesaa godt jeg engang siger det, da jeg er bleven meget ilde berørt af Udtalelser fra anden Side; naar jeg har ønsket at arbejde i Stilhed, har det sin Grund i, at jeg

[4]

føler mig saa frygteligt trykket af mit Arbejde og saa godt ser dets grænseløse Ubetydelighed især imellem alle mine flinke Kammerater. Men det vilde berøre mig dobbelt ubehageligt, hvis man troede om mig; at jeg gik om med store Tanker om det.

Det er ellers Forhold jeg nødtigt rører ved, men jeg er nødt til det for at undgaa Misforstaaelser, som jeg har været Gjenstand for her[-] hjemme. —

Jeg skal hilse Dem fra Christiansen ; det er et sjældent brødt Menneske, som jeg sætter megen Pris paa, men han er næsten for god for denne Verden; alt hvad Vennerne gjør ser han nu igjennem rosenfarvet Glas, og det er meget kjedeligt — baade for Vennerne og for ham selv; han lader sig alt for let tilfredsstille af andre — og sluttelig ogsaa af sig selv. —Han har malet et dygtigt og smukt Billede — den forlorne Søn imellem Svinene⁷ — men med de Evner han har, burde han være kommet et langt Stykke videre; han er kommen legende til Resultatet, som derfor heller ikke tilfredsstiller mig; der er noget altfor almindeligt udbredt over det; man savner lidt “Højtryk”; men som sagt der er meget dygtigt i det og ogsaa et friere malerisk Foredrag end i hans noget tørre store Soldaterbillede fra i Sommer⁸. — Ja jeg vil standse her for at faa Plads til at meddele Dem Resultatet efter Mødets Slutning.

Lev foreløbig vel og hils Deres Kone

De er en lykkelig Mand.

Deres Johan Rohde.

Efterskrift.

Resultatet var over Forventning. Alle er enige om at "Partiet " dennegang opnaaede med velgjørende Sikkerhed og stor Majoritet — skjønt der var stor Tilslutning — over 200 — alle de unges Forslag gik igjennem, det vigtigste var ophævelsen af u.C. (for den nordiskes Vedkommende).⁹

Desværre

kom det imod Forventning ikke til Afstemning om Supleanterne. Komiteen¹⁰ overraskede med

at meddele, at Valget fandt[?] Her imellem d. 1 – 14 ved Stemmesedler indsendte til Bestyrelsen. De gamle i Bestyrelsen har frygtet en Overrumpling.

[Øverst i blyant med Emil Hannovers(?) hånd:

"Kliken

Politikeren

Opfattelse af egne Arbejder"]

¹ Samme aften afholdtes møde om en række bestemmelser vedrørende kunstsektionen på den nordiske udstilling. Udfaldet refereres nederst i brevet som "Efterskrift".

² Emil Hannover og hans hustru opholdt sig på dette tidspunkt i Berlin.

³ "Klikken" må henvise til Rohde selv, Emil Hannover, Rasmus Christiansen, Harald og Agnes Slott-Møller og Sofie Holten. Klikken omtales i Emil Hannovers ungdomserindringer (Emil Hannover, Erindringer fra Barndom og Ungdom, red. H.P. Rohde (København, 1966), p. 162).

⁴ Maleren Vilhelm Kyhns elever. Af de i korrespondancen omtalte malere er det sandsynligvis landskabsmalerne Godfred Christensen, Harald Foss og Christian Zacho, der henvises til her.

⁵ Her henvises til Emil Hannover. Se Hannovers svarbrev 4. februar 1888.

⁶ Emil Hannovers artikel "Lenbachske portrætter med fototypi af Lenbachs portræt" i Kunstbladet 1888.

⁷ R. Christiansen: "Den fortabte Søn hos Svinene", 1888. Udstillet på Charlottenborg 1888 som kat. nr. 65.

⁸ R. Christiansen: "Feltartilleri i Galop. Motiv fra Bakkerne ved Aarhus", 1887. Udstillet på Charlottenborg 1888 som kat. nr. 65.

⁹ Uden censur. Vedtagelsen om, at værker på den danske kunstaftdeling ikke kunne optages på den nordiske udstilling uden censur.

¹⁰ I komitéen for kunstaftdelingen sad Vilhelm Bissen, Christian Blache, Julius Exner, Heinr. Hansen, P.S. Krøyer, Vilhelm Kyhn og Th. Stein. Heinr. Hansen var formand for komitéen.

Nyham 22. 3

S. 6 1/2 88.

alleen
Politikeren
opfattelse af egen
arbejds

Kære Ven! Som jeg sætter disse Ord paa Papsinet er Slaget
alt i fuld Gang, og vore Tropper i Tiden — jeg sidder i min
ensomme Stude og grubler over dens mulige Sygebrude; thi
det er den interessanteste Sygebrude, der paa lange Tider har
været holdt.

Et almindeligt Kinstuermærke — "Sansk" — hørte Minder, men
det ikke vækkes hos Dem, som "sidder bændt i Disciplinens
og Punctlighedens Hjem". — Men den Gang synes — eller
jeg fister til at sige syntes — det dog, som der skulde
komme lidt mere Gang i Tagerne (imellem os sagt laabes
vare Kæftene, hvis Mængde er frygtelig!). — Kom og godt
for at sætte Dem ind i Virkel, som De dog,
naar alt kommer til alt alligevel interessere Dem en
Smule for: Der gjælder om at velge 4 Suppleanter til
den "nordiske" Udstellingskomité (De vet den selvstændig).
Ja det er det hele, vi er nu ikke forvekslede.

Klubberne her opstillet:

Joh. Paulsen, Carl Locks, Viggo Johansen, Gotfr. Christensen
og agter sig selv (efter danske Forhold) samtidig med at
de gaar (August o. s. v.). Følger da arbejdet for
en anden Liste.

Desuden skal vi nu: sidde Øjeblik Undersøgning om,
at Pater Jendrup — Skovgaard har opstillet en egen
Liste:

Joh. Paulsen, Joachim Skovgaard, Zachar, Carl Thomsen

men er villig til et Kompromis, blandt andet gaaende ud
paa et opslag Johansen paa den Løst, naar vi ikke op-
læg Skrogkast paa vor.

End de her varst list for paa Pletten, var de med ingen
Tale, vi kunde nok som kommen overens, og de der vedgik
af alle Udgifter, var de jo godt Haab, men de ved
om Møden har ikke stakt Hjærne, og vi frygt meget for
Konfusion, hvis der i Aften skal gøres en Frandsforandring;
- men lad os haabe det bedste og bedst for Sejren.

Forinden den almindelige Indsættelse har Valget i den nu en-
sørlig, vi omgaaet nemlig med vilde Planer om, hvis vi
for om Kandidater ind at lade en lille Revolution i
det hidtidige Udstillings arrangement; idet vi agte at
forlange kollektivt Udstillinger, eller hvad jeg nu skal kalde
det, i hvert Fald for vorst yest Uethersmænd, saaledes at
helt den unge eller yngre Skole (fra Jul Paulsen og ned-
efter) indtæller samlet i et fælles Lokale samboet med,
at man selv vilde sige for at for Retningen tilfreds-
stillende repræsenteret. Efter hvad vi har hørt skal
Kjæreserne vor Stemt for meget loyale; og en saa
lidet revolutionær Mand som den Blanche fandt Forslaget
forbættelig, da Christensen forleden Dag fortalte ham det.
- Men der er dog maaske lidt Haab. -

Det er imidlertid et Forslag, der er meget mere gennem-
gribende end det ved første Øjekast ses ind til, og det vil
da ogsaa let kunne tænke Dem, hvilken værdifulde Spek-
taker det naturligvis vil medføre, naar Tidspunktet kommer.

da det skal afgjøres, hvem der får Lov at være med og hvem
ikke; men giv det kindt og iagttag, vi trænger til Riv-
ninger af en alvorlig Art end hi til, og vi trænger til at få
visse Ting slået fast engang for alle. —

Jeg har en at Australskornen kronet med Held, og har
Kædet som at indse af til Fæstingens og dens Kampen ved
forinden i plens at overvære 18 November Karnival — og
det er vist Haas, hvis ellers alt gaa vel, at smedje
Abolition fra Paris i Berlin, fordi vi har behandlet dis-
se Jule Halve (hvor Mønstet og Carl Cedern er Testarrangement)

— Ja ellers er jo Kimobladet det mækeligste besyngelse, men
det er det vel bedre Brevet med end jeg, og om det, hvidtlig
Historie er vi formodentlig enige. Jeg var nu da først
Nærmere Modtagelse gal for Dem og betød han selv
for Dem til i sin Anledning; den lille interessante Op-
sats om Leubach gav Dem imidlertid Abolition, og nu
er jeg egentlig meget forargt over, at det gik, som det gik,
Men jeg tror ikke, der var nogen som var mig for i Redak-
tionen, hvis ikke Skæbnen havde været saa uheldig.

— Hvad mig selv angår, ja saa er det kun sligt, ligesom den
"Tornø" sagde en gammel Bekjendt til mig forleden, da han
havde set et af mine Arbejder — Er det af en eller anden
der for Grund af sin Himmeligheedsfølelse er overvundet
et, der bliver det i hvert Fald næppe af det glædeligt;
det er ligeledes godt jeg engang siger det, da jeg er bleven meget
ilsket af Abolition fra anden Side; naar jeg har
ønsket at arbejde i Tiden, har der sin Grund i, at jeg

fortælle mig om jeres dygtighed af mit Arbejde, og saa godt
se den gængsle Ulykkelighed i de indre alle mine
flinke Kammerater. Men det vilde være mig forbudt at be-
kræfte, hvis man troede om mig; at jeg gav om mit store
Takker om det.

Det er ellers for mig et stort arbejde, men jeg er nok til det
for at indgive Min fortæller, som jeg har været Opmærksom for her
hjemme. —

Jeg skal hilse Dem meget fra Christiansen; det er et dygtig-
delt barn, Minnerne, som jeg sætter mig for, men han
er næsten for godt for den Vidne; alt hvad Væsenet giver
der har vi i egen videnfarvet Oplæsning, og det er meget dygtig
— bærer for Væsenet og for ham selv; han lærer sig alt
for det tilfældet af andre — og sluttelig ogsaa af sig selv.

— Han har malet et dygtigt og smukt Billede — den forløbne
Søn indlem Trine — men med de Læser han har, lærer han
være kommen et langt Stykke videre; han er kommen længere
til Resultatet, som derfor heller ikke tilfældet mig; det
er meget allfor almindeligt i det her; man sner, lidt
"Højtyd"; men som sagt det er meget dygtigt i det og ogsaa
et finere materiel Forbrug end; hans meget fine store Solen
beholdt for i Sommer. — Ja jeg vil standse her for
at give Plads til at meddele Dem Resultatet af Mødets
Slutning.

Der foreligger vel af hils Dens Kone
De er en lykkelig Mand.

Efterkræft.

Den Johan Rohde.

Resultatet er over Forventning. Alle er enige om at "Pactet" den næste
opbrække med religiøsitet. Ligeledes er der Mogens — skjønt de var
stor Tilstrømning. over 200 — alle de unge Forlag gik igennem, det
vijsagde var Opførelsen af U.C. (for den nordiske Velkommen). Der var
kun det i det Forventning, alle de Aften var en Satsplan. Kammeret overvåget med
et meddele, at det var det indlem d. 1-14 ved Mogens vilde en Sats til Bestyrelsen. De gamle
og gamle vilde en Sats til Bestyrelsen.